

Bruksela, 25 czerwca 2025 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0234 (COD)

6978/2/25
REV 2 ADD 1

ENV 145
COMPET 145
SAN 87
MI 136
IND 71
CONSOM 40
ENT 33
FOOD 15
AGRI 94
CODEC 242
PARLNAT

UZASADNIENIE RADY

Dotyczy: Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów

- Uzasadnienie Rady
- Przyjęte przez Radę 23 czerwca 2025 r.

I. WPROWADZENIE

1. 5 lipca 2023 r. Komisja przedłożyła Radzie i Parlamentowi Europejskiemu wniosek dotyczący ukierunkowanej zmiany dyrektywy 2008/98/WE (zwanej dalej „dyrektywą ramową w sprawie odpadów”), koncentrujący się na zapobieganiu powstawaniu odpadów i gospodarowaniu nimi w dwóch sektorach zasobochłonnych: włókienniczym i spożywczym. Wniosek ten stanowi część celów Europejskiego Zielonego Ładu i opiera się na inicjatywach Komisji, takich jak Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, strategia „Od pola do stołu” oraz Strategia UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym.
2. Podstawą projektu dyrektywy jest art. 192 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) (zwykła procedura ustawodawcza).
3. W Parlamencie Europejskim jako komisję prowadzącą wyznaczono Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI). Parlament Europejski przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu 13 marca 2024 r.
4. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię 25 października 2023 r.
5. 12 lipca 2023 r. Komisja zaprezentowała swój wniosek ustawodawczy oraz towarzyszącą mu ocenę skutków na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska. Następnie ta grupa robocza analizowała wniosek na łącznie ośmiu posiedzeniach. Rada (ds. Środowiska) na posiedzeniu 25 marca 2024 r. przeprowadziła debatę orientacyjną na temat wspomnianej ukierunkowanej zmiany. 17 czerwca 2024 r. Rada przyjęła podejście ogólne.
6. Następnie 22 października 2024 r. i 18 lutego 2025 r. odbyły się dwa nieformalne polityczne posiedzenia trójstronne, w wyniku których wypracowano wstępne porozumienie między Radą a Parlamentem Europejskim. 19 marca 2025 r. Komitet Stałych Przedstawicieli potwierdził tekst kompromisowy wstępnie uzgodniony podczas nieformalnego posiedzenia trójstronnego 18 lutego 2025 r.

7. 18 marca 2025 r. komisja ENVI w Parlamencie Europejskim zagłosowała za przyjęciem tego samego tekstu kompromisowego. Następnie 20 marca 2025 r. przewodniczący komisji ENVI wystosował pismo do przewodniczącego Komitetu Stałych Przedstawicieli, w którym stwierdził, że jeżeli Rada przyjmie swoje stanowisko w pierwszym czytaniu zgodnie z ustalonym ogólnym wstępnym porozumieniem, zaleci on, by na posiedzeniu plenarnym Parlament zatwierdził stanowisko Rady bez zmian – z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej – w drugim czytaniu.

II. CEL

8. Proponowana ukierunkowana zmiana ma ogólnie dwojaki cel. Po pierwsze, jeśli chodzi o odpady z wyrobów włókienniczych, wniosek ma pomóc zmniejszyć ich wpływ na środowisko i klimat, podnieść jakość środowiska i poprawić zdrowie publiczne w związku z gospodarowaniem odpadami z wyrobów włókienniczych zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Po drugie, jeśli chodzi o odpady żywności, wniosek ma pomóc zmniejszyć wpływ systemów żywnościowych na środowisko i klimat w związku z powstawaniem odpadów żywności oraz skuteczniej zapobiegać powstawaniu odpadów żywności, a tym samym przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

9. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu obejmuje elementy, co do których współprawodawcom udało się wypracować porozumienie.
10. Co się tyczy odpadów żywności, współprawodawcy wstępnie uzgodnili następujące najważniejsze elementy:
- i) Cele w zakresie ograniczenia powstawania odpadów żywności stanowią prawnie wiążący instrument służący ograniczeniu takich odpadów do 2030 r. Ich poziom w odniesieniu zarówno do a) przetwórstwa i wytwórstwa, jak i do b) sprzedaży detalicznej i spożycia, w tym w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych, pozostaje na poziomie określonym we wniosku Komisji, czyli odpowiednio 10 % i 30 %. Okres odniesienia dla wyznaczenia tych celów to średnia roczna między 2021 r. a 2023 r., co pozwala państwom członkowskim na wykluczenie roku 2020, gdy na powstawanie odpadów żywności znacząco wpłynęła pandemia COVID-19. Państwa członkowskie będą jednak mogły wybrać także jeden z roczników poprzedzających 2021 r., jeśli dostępne będą reprezentatywne dane i metody. Dodatkowo wprowadzono współczynnik korygujący pozwalający uwzględnić turystykę. Ma to pomóc państwom członkowskim w osiągnięciu celów w zakresie ograniczenia powstawania odpadów żywności z uwagi na wpływ turystyki na powstawanie takich odpadów.

- ii) Przegląd, przewidziany na 31 grudnia 2027 r., ma ocenić cele w zakresie ograniczenia powstawania odpadów określone na 2030 r. W klauzuli przeglądowej mowa też o ocenie możliwości wprowadzenia kolejnych celów redukcyjnych konkretnie na rok 2035 oraz o ocenie tego, czy należy opracować współczynnik korygujący w odniesieniu do zmian w poziomach produkcji żywności, które mają wpływ na możliwość osiągnięcia takich celów. W trakcie przeglądu oceniona zostanie też rola produkcji podstawowej w ograniczaniu powstawania odpadów żywności.
11. Co się tyczy odpadów z wyrobów włókienniczych, współprawodawcy wstępnie uzgodnili następujące najważniejsze elementy:
- i) Zakresem dyrektywy objęto mikroprzedsiębiorstwa, aby zapewnić równe warunki działania i większe korzyści dla środowiska. Aby dać tym podmiotom wystarczającą ilość czasu na przygotowanie, tekst przewiduje w przypadku mikroprzedsiębiorstw odroczenie stosowania obowiązków określonych w dyrektywie o 12 miesięcy od daty ustanowienia systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
 - ii) Termin na ustanowienie systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta ustalono na dzień przypadający 30 miesięcy po wejściu w życie aktu. Wstępne porozumienie zapewnia państwom członkowskim możliwość zajęcia się praktykami szybkiej i ultraszybkiej mody przy okazji modulacji opłat w ramach systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
 - iii) Klauzula dotycząca ogólnego przeglądu ustala jego termin na 31 grudnia 2029 r. Dotyczy to zarówno dyrektywy w sprawie odpadów, jak i dyrektywy w sprawie składowania odpadów. Podczas przeglądu dyrektywy w sprawie odpadów ocenione zostaną: skuteczność odpowiedzialności finansowej i organizacyjnej systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym możliwość wymagania wkładu finansowego od podmiotów zajmujących się przygotowaniem do ponownego użycia, możliwość wyznaczenia celów w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów z wyrobów włókienniczych, ich zbierania, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz możliwość wprowadzenia uprzedniego sortowania zmieszanych odpadów komunalnych.

IV. PODSUMOWANIE

Stanowisko Rady opiera się na głównym celu wniosku Komisji i w pełni odzwierciedla kompromis osiągnięty podczas nieformalnych negocjacji między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.

W związku z tym Rada uważa, że jej stanowisko w pierwszym czytaniu w wyważony sposób przedstawia wynik negocjacji. Gdy zmiana dyrektywy zostanie przyjęta, ułatwi ograniczenie wpływu sektora włókienniczego i spożywczego w Unii na środowisko i klimat, a jednocześnie pomoże stworzyć bardziej zrównoważoną gospodarkę o bardziej zamkniętym obiegu.
